

Krótką relacja z I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych

W dniach 25-27 października br. w zrewitalizowanej i gruntownie wyremontowanej siedzibie Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” odbył się I Zjazd Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych. W obradach zorganizowanych we współpracy z Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego oraz Ośrodkiem Praktyk Teatralnych „Gardzienice” uczestniczyło ponad osiemdziesięciu prelegentów, dyskutantów i słuchaczy z całego kraju. Do dyskusji o kierunkach i metodach współczesnych badań teatralnych, ich usytuowaniu pośród nauk humanistycznych oraz nauk o sztuce, zaproszeni zostali przedstawiciele środowisk teoretyków i praktyków teatru, w tym młodzi badacze prezentujący założenia i wyniki prowadzonych projektów naukowych, a także goście zagraniczni.

Towarzyszące obradom hasło przewodnie *Nowe kierunki badań teatralnych. W stulecie teatrologii w Polsce* nawiązywało do wypowiedzi Leona Schillera opublikowanej na łamach „Krytyki” w roku 1913, w której reżyser postulował konieczność zdefiniowania i wyznaczenia kierunków rozwoju sztuki teatralnej. Organizatorom nie chodziło jednak o jubileuszowe obchody, ale o refleksję nad przemianami we współczesnej nauce o teatrze i widowiskach oraz nad kierunkami rozwoju dyscypliny, posądzanej ostatnio czasami o zachowawczość. Stąd też przyjęta formuła obrad, które nie miały charakteru tradycyjnej konferencji, ale raczej środowiskowego spotkania – z prezentacją różnych tez, stanowisk, projektów, zadań. Podczas czterech dyskusji panelowych, prowadzonych przez Wojciecha Dudzika, Dobrochnę Ratajczakową, Dariusza Kosińskiego i Małgorzatę Leyko, rozmawiano o mitologiach teatrologii, najnowszych tendencjach w badaniach teatralnych i ich subdyscyplinach, dominujących w polskich badaniach teoriach, a także o wybranych aspektach praktycznych działań teatralnych; omawiano też ważne projekty aktualnie realizowane przez polskie ośrodki naukowe.

Wiele emocji wzbudził prezentowany przez Dorotę Buchwald projekt internetowej encyklopedii teatru polskiego. Inicjatywa Instytutu Teatralnego wspieranego przez zespół teatrologów z kilku ośrodków akademickich, spotkała się z gorącą aprobatą uczestników zjazdu – chyba nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że pomyślane z rozmachem internetowe archiwum polskiego teatru jest przedsięwzięciem o niebagatelnym znaczeniu dla polskiej teatrologii. Obojętnym nie pozostaje także i ten fakt, że pomysłodawcy encyklopedii zakładają szeroką współpracę ze środowiskiem teatrologicznym, od którego zaangażowania w dużej mierze zależeć będzie ostateczny kształt przedsięwzięcia.

Podczas zjazdu swoje referaty plenarne wygłosili także zaproszeni do Gardzienic zagraniczni prelegenci – Gerald Siegmund, profesor w Instytucie Teatrolologii Stosowanej na Uniwersytecie w Giessen oraz Jan Jiřík z Uniwersytetu Karola w Pradze. Wystąpienie Geralda Siegmunda *Addressing History: Performance space as memory space*, dotyczyło problemu pamięci, która – zdaniem niemieckiego badacza – zostaje uruchomiona za każdym razem, gdy przedstawienie wkracza w przestrzeń społeczną. Jan Jiřík z kolei rozpatrywał wpływ polskiej teatrolologii na rozwój nauki o teatrze w Czechach. Przywołując kluczowe dla czeskich badaczy polskie publikacje, prelegent wskazywał na inspiracje, jakich dostarczały i nadal dostarczają za granicą polskie badania nad historią i teorią teatru.

Obradom towarzyszył również pokaz filmu dokumentującego rewitalizację Ośrodka Praktyk Teatralnych w Gardzienicach oraz prezentacja filmowej wersji przedstawienia Włodzimierza Staniewskiego *Ifigenia w T...* Z powodu choroby aktora nie mógł się, niestety, odbyć zapowiadany spektakl *Oratorium Pytyjskiego*.

Monika Wąsik